

azvo

agencija za
znanost i visoko
obrazovanje

KLASA: 030-02/26-02/23

URBROJ: 355-01-26-01

Zagreb, 8. lipnja 2026.

PRAVILA I SMJERNICE ZA KORIŠTENJE UMJETNE INTELIGENCIJE U AGENCIJI ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

1. Svrha

Ovaj dokument utvrđuje pravila i smjernice za odgovorno i etičko korištenje alata temeljenih na umjetnoj inteligenciji (*Artificial Intelligence* - AI) u poslovanju Agencije za znanost i visoko obrazovanje s ciljem zaštite povjerljivih podataka, osobnih informacija i intelektualnog vlasništva.

Cilj ovih pravila i smjernica nije zabraniti, već omogućiti i podržati odgovornu i etičku primjenu alata temeljenih na umjetnoj inteligenciji u svakodnevnom radu Agencije, definirati smjernice za odgovornu upotrebu alata umjetne inteligencije te osigurati usklađenost korištenja alata umjetne inteligencije s relevantnim europskim i nacionalnim propisima.

2. Područje primjene

Ova se pravila i smjernice odnose na sve zaposlenike, vanjske suradnike, partnere i bilo koje druge osobe koje u radu s informacijskim sustavima i podacima Agencije koriste alate temeljene na umjetnoj inteligenciji.

3. Definicije

- **Umjetna inteligencija (*artificial intelligence*, dalje u tekstu: AI):** područje računalne znanosti koje se odnosi na sustave i algoritme pomoću kojih strojevi izvršavaju zadatke koje tradicionalno povezujemo s ljudskom inteligencijom. Označava sposobnost stroja da se prilagođava, „uči“ i rješava složene probleme.
- **Veliki jezični modeli (*large language models*, dalje u tekstu: LLM):** specifična je vrsta umjetne inteligencije koja je kroz obradu velike količine podataka (knjige, članci, računalni kodovi) razvila sposobnost predviđanja sljedeće riječi u nizu riječi, a na temelju statističke vjerojatnosti.
- **AI alati / agenti:** računalni programi koji u radu primjenjuju umjetnu inteligenciju, uključujući strojno učenje i velike jezične modele (LLM) za automatiziranje, analizu i generiranje sadržaja. Trenutno najkorišteniji AI alati su alati generativne umjetne inteligencije

(GenAI) za generiranje teksta, koda, slika, audio i video zapisa, analiza ili preporuka (npr. *ChatGPT, Copilot, Gemini, Claude, Midjourney* i slični).

- **Povjerljivi podaci:** svi podaci koji nisu javno dostupni, a čije bi otkrivanje moglo nanijeti štetu Agenciji, njezinim zaposlenicima, suradnicima, partnerima ili projektima.
- **Osobni podaci:** sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka ([Uredba \(EU\) 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka](#)) (dalje u tekstu: GDPR) osobni podaci su svi podaci koji se odnose na pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi (npr. ime i prezime, OIB, datum rođenja, e-mail, adresa prebivališta/boravišta, broj osobne iskaznice/putovnice/zdravstveno osigurane osobe, zdravstveni podaci, biometrijski podaci, fotografije, podatak o stručnoj kvalifikaciji, podatak o bankovnom računu, kreditnoj zaduženosti, radnom mjestu, plaći, podatak o lokaciji, mrežni identifikator itd.), ali i svi drugi podaci koji nisu navedeni, a pomoću kojih je moguće jednoznačno, izravno ili neizravno, utvrditi identitet pojedinca
- **Korisnik:** zaposlenik, vanjski suradnik, poslovni partner i bilo koja druga osoba koje u radu s informacijskim sustavima i podacima Agencije koriste alate temeljene na umjetnoj inteligenciji.

4. Pravila korištenja

Sve osobe na koje se odnosi primjena ovih pravila i smjernica trebaju ovladati osnovama alata umjetne inteligencije, te razumjeti njihova prednosti i ograničenja. Svi materijali koje generiraju AI alati/agenti moraju biti provjereni radi osiguravanja njihove točnosti, nepristranosti i zaštite osobnih podataka. Korištenje AI alata može olakšati određene administrativne poslove ili automatizirane zadatke, ali ne smije zamijeniti ljudsku prosudbu, stručnost i kritičko razmišljanje. Svaki rezultat obrade ili dokument izrađen pomoću AI alata/agenta mora biti podvrgnuta nadzoru odgovorne osobe.

a) Zabranjeno je u AI alate unositi:

- bilo kakve povjerljive podatke,
- bilo kakve osobne podatke,
- interne dokumente, izvještaje, financijske podatke ili druge podatke koji nisu javno objavljeni,
- izričito je zabranjeno korištenje alata generativne umjetne inteligencije za generiranje uvredljivog ili diskriminatornog sadržaja prema zaposlenicima, suradnicima i partnerima Agencije, kao i prema trećima.

b) Korištenje AI alata dopušteno je isključivo za:

- pomoć u razradi istraživačkih ideja (opće istraživanje, učenje i stvaranje nespecifičnih sadržaja i sl.)
- pretraživanja literature (pomoć u pisanju ili pregledu javno dostupnih tekstova)
- analize i obradu podataka (automatizaciju zadataka koji ne uključuju povjerljive podatke, primjerice pronalaženje obrazaca, analiza podataka, predviđanje trendova i sl.)
- jezične i stilske obrade tekstova (ispravak gramatičkih pogrešaka, poboljšanje stila i/ili provjeru pravopisa vlastitih uradaka, odnosno za prijevod stručnog/znanstvenog teksta ili dijela teksta)
- izrade vizualizacija i tehničkih materijala (izrada ili izmjena slika, tablica i grafova uz poštivanje zaštite autorskih prava i privatnosti te uz jasno navođenje da je materijal djelomično ili u potpunosti izrađen korištenjem AI alata/agenta)

c) Rezultate generirane korištenjem AI alata/agenta nužno je provjeriti temeljem vjerodostojnih izvora prije daljnje uporabe.

AI alati/agenti mogu generirati sadržaj koji na prvi pogled izgleda uvjerljivo i logično, ali je netočan, izmišljen, nepotpun i/ili pristran, u ovisnosti o kvaliteti i strukturi podataka na kojima su razvijeni pojedini LLM-ovi (takozvane *halucinacije*). AI alat/agent nužno ne mora biti sposoban razlikovati točne od netočnih tvrdnji te ih stoga može sklopiti u uklopiti u jedinstvenu narativnu cjelinu, odnosno dati naizgled razuman, ali pogrešan odgovor. Potrebno je voditi računa o tome da već i mala promjena u naredbi (pitanju, tj. *input-u*) može navesti model na kreiranje potpuno suprotnog rezultata (odgovora, tj. *output-a*). Korisnici trebaju voditi računa o tome da će svaka izravno ili neizravno uzrokovana šteta, nastala zbog korištenja neprovjerene, pogrešne informacije koju je kreirao AI alat/agent, teretiti korisnika, a ne pružatelja AI alata/agenta.

d) Svi AI alati/agenti koji se će se koristiti u poslovne svrhe Agencije moraju prethodno biti odobreni.

AI alate/agente za korištenje odobrava ravnatelj na prijedlog zaposlenika.

Trenutno odobreni AI alati su:

- Chat GPT (Open AI)
- Claude (Anthropic)
- Copilot (Microsoft)
- Gemini (Google)

e) Dozvoljeno je korištenje isključivo AI alata/agenata čiji se poslužitelji i obrada podataka nalaze i odvijaju unutar Europske unije ili Sjedinjenih Američkih Država, odnosno čiji

pružatelji posluju u skladu s **EU–US Data Privacy Framework**-om (DPF). Ukoliko niste sigurni nalazi li se poslužitelj i obrada podataka AI alata koji koristite ili planirate koristiti unutar EU-SAD područja, obratite se radniku zaposlenom na poslovima informacijske i informatičke podrške.

- f) **Postavke privatnosti** svih alata koji se koriste trebaju (gdje je primjenjivo) biti podešeni na način da se ograniči ili na drugi način smanji korištenje unesenih podataka za treniranje budućih modela (*Data controls, Privacy* i slične opcije pojedinih alata)
- g) **Zabranjeno je** korištenje AI alata sa sjedištem ili infrastrukturom izvan područja EU/SAD-a (npr. u Kini, Rusiji ili drugim zemljama koje ne osiguravaju adekvatnu razinu zaštite podataka sukladno odredbama prema GDPR-a), kao što su, primjerice, *DeepSeek* i sl.
- h) **Zaposlenici su obavezni bez odgađanja prijaviti svako slučajno unošenje povjerljivih informacija** u AI alat svom nadređenom te zaposlenicima zaposlenim na poslovima informacijske i informatičke podrške.
- i) **Korištenje AI alata u vanjskim vrednovanjima**

AI se može koristiti, u skladu s etičkim normama te uz poštivanje privatnosti osoba, intelektualnog vlasništva i zakonodavnog okvira, kao pomoć pri pregledu literature, izradi nacrti ili jezičnom uređivanju. U slučajevima korištenja AI alata, članovi stručnog povjerenstva:

- moraju jasno navesti da je u izradi dokumentacije korišten AI alat/agent i to osobito u dokumentima povezanim s vrednovanjem: u finalnom izvješću o vrednovanju, odnosno u dijelu dokumenata u kojima je korišten AI, pri čemu je nužno navođenje naziva korištenog AI alata, detaljan opis načina i razloga korištenja
- jamče i osiguravaju da sve analize, prosudbe i preporuke odražavaju neovisnu stručnu prosudbu i konsenzus stručnog povjerenstva
- jamče i osiguravaju da izrada izvješća o vrednovanju ostane vođena ljudskim radom: AI se ne smije koristiti za generiranje prosudbi o ispunjenosti standarda niti za simuliranje konsenzusa. AI alati ne mogu zamijeniti ljudsku stručnost i kritičko promišljanje.

Članovi stručnog povjerenstva odgovorni su za sadržaj konačno predane dokumentacije.

Članovima stručnog povjerenstva izričito je zabranjeno korištenje AI alata/agenata za analizu bilješki sa sastanaka i rasprava provedenih tijekom postupka vrednovanja, odnosno za donošenje konačnih odluka.

j) Osposobljavanje i pismenost u području umjetne inteligencije:

Svi zaposlenici Agencije i članovi stručnih povjerenstava za vanjska vrednovanja koji u svom radu odaberu koristiti AI alate/agente dužni su stalno unapređivati kompetencije za korištenje alata umjetne inteligencije, upoznavati s njihovim rizicima i mogućnostima, radi osiguravanja njihove odgovorne i informirane uporabe. Agencija će zaposlenicima, u skladu s organizacijskim mogućnostima osigurati dostupnost osnovnih informacija i podrške vezano uz odgovornu, sigurnu i učinkovitu primjenu alata AI.

5. Odgovornost

Nepriдрžavanje ovih pravila i smjernica može predstavljati povredu obaveze iz radnog odnosa u skladu s Pravilnikom o radu, unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta Agencije.

Nepriдрžavanje ovih pravila i smjernica u postupcima vanjskog vrednovanja može dovesti do isključenja članova stručnog povjerenstva iz sudjelovanja u budućim vrednovanjima, kao i do nastanka odgovornosti za nanesenu štetu.

Svi alati umjetne inteligencije moraju se koristiti i u skladu s politikom korištenog alata.

6. Revizija i ažuriranje

Ova pravila i smjernice se revidiraju najmanje jednom godišnje osobito u slučaju promjene zakonskih propisa ili tehnologija koje utječu na sigurnost podataka.

Pravila i smjernice korištenja umjetne inteligencije Agencije usklađeni su s Preporukama o odgovornom korištenju umjetne inteligencije u vanjskom vrednovanju ENQA-e.

**RAVNATELJICA
AGENCIJE ZA ZNANOST I VISOKO
OBRAZOVANJE**

Daniela Horvatek Tomić
prof. dr. sc. Danijela Horvatek Tomić

